

SZÓKINCSEJLESZTÉS

SZÓKINCSFEJLESZTÉS

1. feladatlap

1. Húzd át azokat a szavakat, amelyek nem illenek a képekhez!

a, ló ménes csikó mén

b, öreg idős koros serdülő

c, zömök tömzsi köpcös hórihorgas

2. Kösd össze a szavakat a megfelelő magyarázattal!

a, bankó Tréfás, vagy gonosz mesebeli lény.

b, mankó Fizetőeszköz.

c, manó Hónunk alá illeszthető botszerű támasz.

3.a, Olvasd el az Ablak-Zsiráf gyermeklexikonban a következő szóhoz tartozó szócikket!

KALEIDOSZKÓP

b, Egészítsd ki az alábbi mondatot az olvasottak alapján!

Ennek a játéknak a belsejében között, színes
..... vannak.

SZÓKINCSFEJLESZTÉS

2. feladatlap

1. Húzd át azokat a szavakat, amelyek nem illenek az egyes sorokba!

a,	nevet	kacag	mosolyog	boldog
b,	átölel	átemel	átfog	átkarol
c,	betegség	fájdalom	nyavalya	kór

2.a, Olvasd el az Ablak-Zsiráf gyermeklexikon 27. oldalán a következő szóhoz tartozó szócikket!

CIRPEL

b, Az olvasottak alapján dönts el, igaz-e az alábbi állítás!

Sokszor halljuk, hogy a tücsök hegedül. Ez nem igaz, mert a szájával ilyesféle hangot ad: cirp-cirp.

igaz hamis

c, Ha hamis az állítás, akkor a megfelelő részt javítsd ki!

3.a, Kösd össze a szólásokat a megfelelő magyarázattal!

Nagy kő esett le a szívéről.

Baja lesz belőle.

Megüti a bokáját.

Úgy eltűnik, hogy nem lehet megtalálni.

Bottal üthetik a nyomát.

Megkönnyebbül.

b, Rajzold le azt a szólást, amelyik a legjobban tetszik!

SZÓKINCSFEJLESZTÉS

3. feladatlap

1. Keretezd be azokat a szavakat, amelyek nem illenek az egyes sorokba!

- a. virrad alkonyodik hajnalodik pirkad
- b. sajgó kacagó kínzó gyötrő
- c. békés nyugodt alvó csendes

2. Kösd össze a szavakat a megfelelő magyarázattal!

kordé

rövid csövű puska

kétkerekű taliga

kordon

karabély

terület elzárására kifeszített kötel

3. a. Olvasd el az Ablak-Zsiráf gyermeklexikonban az alábbi szóhoz tartozó szócikket!

VASMACSKA

b. Csukd be a könyvet, majd válaszolj 1 mondattal az alábbi kérdésre!

Mire való a vasmacska?

c. Rajzolj egy vasmacskát!

SZÓKINCSFEJLESZTÉS

4. feladatlap

1. Szóképzés

Egy szó nem csak összetett szavak elő vagy utótagjaként szerepelhet. Új jelentésű szavakat is képezhetünk belőle.

pl.: kormány -kormányoz - a kormány segítségével tartja az irányt
-kormányos - a kormányt kezelő személy
-kormányzó - az állam ügyeit ideiglenesen vagy állandóan irányító sze-mély
- kormányzás - valakit vagy valamit irányítani

Képezz te is ilyen szavakat a megadott szótöből a fentiekhez hasonlóan!

Ügy - _____ - _____
- _____ - _____
- _____ - _____
- _____ - _____

2. Betűpótlás

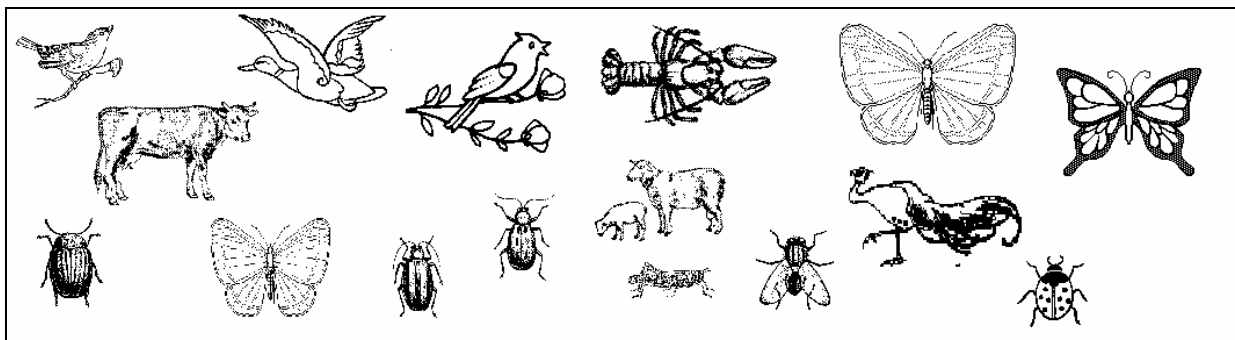
a. Pótold a hiányzó betűket!

"Ki.ándulás al.almával sok-sok él.lén.yel találko.z.at.nk hegy.n-
v.lgy.n, e.dőn-.ezőn. Aki .em hango.ko.ik, és .ól fig.el, az
.eg.illanthat.a a ma.a.a.at, a lep.k.k.t, a b.ga.a.at, a .ova.okat.

Sok ma.ár egész é.ben velü.k la.i., de sok kö.ülük el.öltö.ik, mi.lőtt
bekösz.nt a t.l. Ez.k a kö.t.z. m.d.r.k."

(Füzesi Zsuzsa: Beszélgető könyv)

b. Színezd ki azokat az állatokat, amelyekről olvastál a szövegben!

SZÓKINCSFEJLESZTÉS

5. feladatlap

1. Keretezd be azokat a szavakat, amelyek nem illenek az alábbi oszlopokba!

fukar	kilép	szóbeszéd
szükszavú	kimegy	híresztelés
fösvény	kinéz	pletyka
szúkmarkú	kiugrik	beszélgetés

2. a. Olvasd el az Ablak-Zsiráf gyermeklexikonban a következő szóhoz tartozó szócikket!

MOZI

b. Csukd be a könyvet, majd egészítsd ki az alábbi szöveget az olvasottak alapján!

A moziban _____ vetítenek. Ez abban _____ a színháztól, hogy a színházban színészek játszanak, a moziban pedig a színészek _____ vetítik a vászonra.

3. Fejtsd meg a következő találós kérdéseket!

a. "A szabad mezőre gyakran kisétálok,
pedig kis házamtól soha meg nem válok."

b. "Kertünk végén kicsi kas,
benne ezer szorgalmas.
Ide-oda repkednek,
szüntelenül gyűjtenek."

Rajzold le a megfejtéseket!

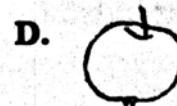
SZÓKINCSFEJLESZTÉS

6. feladatlap

1. Fogalomválasztás

Válaszd ki a szövegbe illő tárgy betűjelét és írd a vonalra!

1. Édes íze miatt a _____ sok gyerek kedvence. Kakaós, vajos masszából édesipari gyárakban állítják elő. Ha ezt eszed utána mindig moss fogat!
2. A _____ gömbölyű, bőrből, gumiból készült sportszer. Ha megütöd, pattog. Használatával fejlesztheted ügyességed, kitartásod.
3. Az _____ gömbölyű, vitamindús gyümölcs. Mosatlanul sose edd!
4. Az _____ élőlény, növény, lilaszínű, tavasszal nyíló, illatos, szerény virág.

2. Szógyűjtés

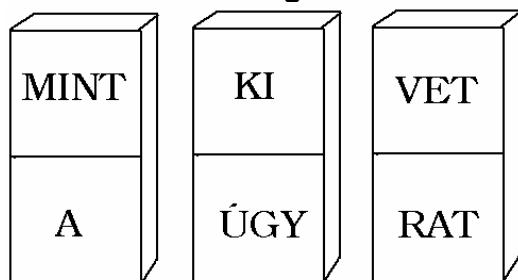
Gyűjts minél több összetett szót, amelyben a megadott szó elő-, vagy utótagként szerepel! 3 percig dolgozhatsz!

Pl.: természet - természetismeret, természetvédelem, természetbarát,
természetbúvár, természetellenes, természetátalakítás,
természetimádó, természetfölötti, természetjárás, természettan,
természetszerű, természettörvény, természettudomány,
természettudós

ének : _____

Ha a gyűjtést folytatod, használhatod a Magyar értelmező kéziszótárt és a lexikonokat.

3. Ha a dominókat megfelelő sorrendbe állítod, egy közmondást kapsz!

Írd le a megfejtést!

SZÓKINCSFEJLESZTÉS

7. feladatlap

1. Fogalomválasztás

Válaszd ki a szövegbe illő kifejezés betűjelét és írd a vonalra!

1. A föld megmunkálásával, növénytermesztéssel foglalkozó ember régi elnevezése a _____.
 2. A _____ a régi falusi házak olyan díszesen berendezett helyisége, amit csak ünnepnapokon, vagy vendég érkezésekor használtak.
 3. Az iskolás, tanuló gyerekeket, fiatalokat régen, népiesen _____ nevezték.
 4. Nagyobb mennyiségű könyvnek rendszerezett, közhasználatra szánt gyűjteménye a _____.
 5. Az _____ az árucikkek vagy szolgáltatások árát feltüntető lista, vagy számla.
 6. Verseket, költeményeket tartalmazó könyv a _____.
- A. deák B. tisztaszoba C. szántóvető D. verseskötet E. könyvtár
F. árlista

2. Szóalkotás (Szóban szó)

A két önálló szó közé írd egy harmadikat úgy, hogy az első szó utótagjaként, illetve a második szó előtagjaként összeolvasva összetett szót kapj!

Pl.: csend őr szem (csendőr, őrszem)

zár _____ lánc szemét _____ labda
óra _____ talp író _____ kocsi
sütő _____ szívó virág _____ nyakkendő

3. Húzd át azokat a szavakat, amelyek nem illenek a képekhez!

házőrző kutya eb puli

tengeri kolompér törökbúza kukorica

SZÓKINCSFEJLESZTÉS

8. feladatlap

I. Fogalomválogatás

1. A _____ a víz területének az a sekélyebb része, ahol a talajban gyökerező nagyméretű vízinövények élnek. Az ott élő növények sokfélék lehetnek, leggyakoribb a gyékény és a nád.
2. A _____ állóvizek felszínét ellepő apró levelű vízinövény, mely szinte zöld szőnyegként borítja be a vízfelszínt.
3. A _____ a nádas mélyebb részeinek növénye. Szára 1-2 méter magas, erős, hajlékony, virágzata a "buzogány". Rostos levele, szára fonható, ebből készülhet kosár, falvédő, szőnyeg.
4. Az _____ lila szárú, hosszú, lándzsa alakú, fényes levelű virág. Nedves réteken, árokparton ősszel virágzik. Igen mérgező virágát, magját a gyógyszeripar felhasználja orvosság készítésre.
5. Az _____ a folyó partjának az a területe, amely árvíz idején rendszeresen víz alá kerül.
6. A _____ vízben úszó, vízben lebegő, szabad szemmel is jól látható zöld növények közös neve. Táplálék forrásul, búvó - és ikrázóhelyként is szolgálnak az ott élő állatok számára.
7. A _____ vízparti fa. Hosszú, sárga, hajlékony vesszői a földig, víztükörig csüngnek. Kora tavasszal először a halványsárga barkák, majd a keskeny világoszöld levelek jelennek meg. Levelei később ezüstösen csillognak. Télen sárgavesszős koronája teszi jellegzetessé.

- A. hínárnövény B. szomorúfűz C. gyékény D. békalencse E. ártér
F. őszi kikerics G. nád

2. Szóalkotás (Szóban szó)

A két önálló szó közé írd egy harmadikat, úgy, hogy az első szó utótagjaként, illetve a második szó előtagjaként összeolvasva összetett szót kapj!

Pl.: csend őr szem (csendőr, őrszem)

író _____ fiók király _____ ugrás
virág _____ huzat orr _____ csillapító
lúd _____ fej hó _____ vas

SZÓKINCSFEJLESZTÉS

9. feladatlap

1. Húzd át azokat a szavakat, amelyek nem illenek az egyes sorokba!

- a, szaggat, szakít, tépdes, vagdos,
- b, haránt, rézsút, egyenes, ferde,
- c, odaadó, merész, elszánt, vakmerő,

2. Kösd össze a szavakat a megfelelő magyarázattal!

- a, barátfüle Étkezésünkben fontos növény, a burgonya.
- b, nokedli Lekvárral töltött, főtt tészta.
- c, kolompér Apró, darabokra szaggatott, főtt tészta.

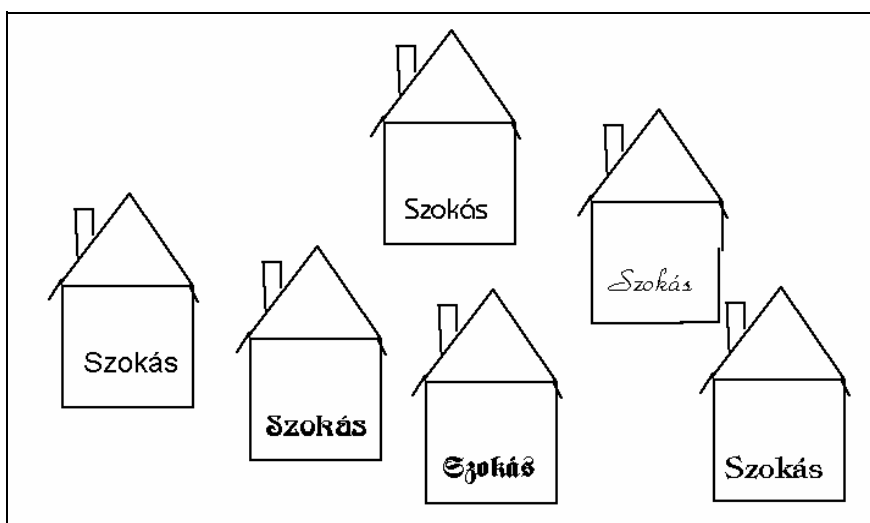
3. a, Olvasd el az Ablak-Zsiráf gyermeklexikonban a következő szóhoz tartozó szócikket!

KAMILLA

b, Csukd be a könyvet, majd egészítsd ki az alábbi mondatot!

A kamilla virágából főzhetünk teát, amit _____ és _____ is használhatunk.

4. Melyik szólást ábrázolja a kép? Írd le!

SZÓKINCSFEJLESZTÉS

10. feladatlap

1. Húzd át azokat a szavakat, amelyek nem illenek az egyes sorokba!

- a, zsugori, kuporgat, gyújtóget, spórol
- b, ódon, régi, öreg, vacak
- c, pocsekol, pazarol, szétoszt, herdál

2. a, Olvasd el az Ablak-Zsiráf gyermeklexikonban a következő szóhoz tartozó szócikket!

ESZKIMÓ

b, Az olvasottak alapján dönts el, igaz-e az alábbi állítás!

Az eszkimók nagyon megbecsülik egyetlen háziállatukat a kutyát, hiszen nélküle saját maguk húzhatnák a közlekedésükben oly fontos szerepet játszó szánt.

IGAZHAMIS

c, Ha szerinted hamis az állítás, akkor a megfelelő részt javítsd ki!

3. a, Kösd össze az alábbi szólásokat a megfelelő magyarázattal!

Elhullatta már a csikófogát.

Rászedi, becsapja.

Felül a magas lóra.

Nem fiatal már.

Lóvá teszi.

Fölényesen viselkedik.

b, Rajzold le azt a szólást, amelyik a legjobban tetszik!

SZÓKINCSFEJLESZTÉS

11. feladatlap

1. Keretezd be azokat a szavakat, amelyek nem illenek az egyes sorokba!

- a, támolyog, tántorog, szédeleg, inal
- b, gondolat, elképzelés, megoldás, ötlet,
- c, megbánt, eltángál, megver, elcsépel

2. Kösd össze a szavakat a megfelelő magyarázattal!

tornác

telek, a rajta lévő épületekkel együtt

hodály

falusi ház nyitott, folyosószerű része

porta

fedett juhakol

3. a, Olvasd el az Ablak-Zsiráf gyermeklexikonban a következő szóhoz tartozó szócikket!

ÉRC

b, Csukd be a könyvet, majd válaszolj egy mondattal a következő kérdésre!

Mit nevezünk ércnek?

SZÓKINCSFEJLESZTÉS

12. feladatlap

1. Keretezd be azokat a szavakat, amelyek nem illenek az alábbi oszlopokba!

néma	jeges	varga
szótlan	nedves	szabó
kuka	nyirkos	cipész
buta	vizes	csizmadia

2. a, Olvasd el az Ablak-Zsiráf gyermeklexikonban a kiemelt szóhoz tartozó szócikket!

TÚZHÁNYÓ

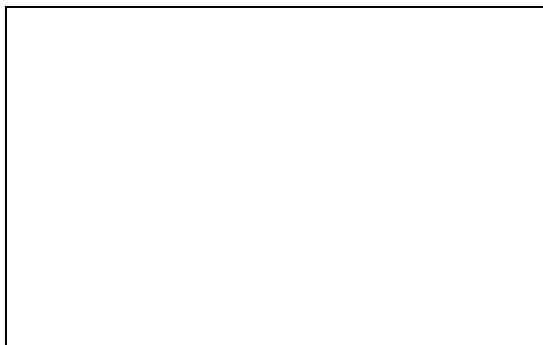
b, Csukd be a könyvet, majd egészítsd ki az alábbi mondatokat az olvasottak alapján!

A tűzhányó belsejéből a _____ keresztül füstfelhő száll fel, forró _____ ömlik ki. Ilyenkor azt mondjuk: a tűzhányó _____.

3. Mi lehet az? Fejtsd meg az alábbi találós kérdéseket!

Ha tudod, rajzold le!

a, "Pénze van, de nem tudja,
se nem ad, se nem vesz,
meg nem gazdagodik."

b, "Minden útját maga szabja,
ég s föld közé maga rakja.
Háza sarkában ül lopva,
a vendégeit mind kifosztja."

SZÓKINCSFEJLESZTÉS

13. feladatlap

1. Mit jelent? Húzd alá a megfelelő választ!

a,

kolompér

1. Étkezésünkben fontos növény, a burgonya.
2. Juh vagy szarvasmarha nyakába akasztott, csengőhöz hasonló tárgy.
3. Fémlemezről edényeket, eszközöket készítő mesterember.

b,

koma

1. disznócsorda
2. jóbarát, pajtás
3. ellenség

2. Gyűjts rokon értelmű kifejezéseket az alábbi szavakhoz!

sétál: _____, _____, _____, _____,

tép: _____, _____, _____, _____,

3. Az alábbi összetett szavak elő-, és utótagjait két csoportba különítettük. Kösd össze a párokat!

pince
villa
fa
zseb
szem

óra
üveg
körte
kanál
ajtó

Írd le helyesen!

4. Ebben a feladatban szólásmagyarázatokat olvashatsz. Találd ki melyik szólásra gondoltunk! / Segítenek a képek! /

a, Hull a könnye.

b, Az ellenkező végletbe esik.

c, Olyan embert támogat, aki később hálátlanul pártfogója ellen támad.

SZÓKINCSFEJLESZTÉS

14. feladatlap

1. Mit jelent? Húzd alá a megfelelő magyarázatot!

a,

husáng

1. Mérgező növény.
2. Húrokkal felszerelt hangszer.
3. Vastag bot.

b,

szertartás

1. Alkalmhoz kötött, hagyományos cselekedet.
2. Szerszámok tárolására szolgáló táska.
3. Egyházi személyek közössége.

2. Gyűjts rokon értelmű kifejezéseket az alábbi szavakhoz!

kacag; _____, _____, _____, _____

régi; _____, _____, _____, _____

3. Az alábbi összetett szavak elő- és utótagjait rosszul párosítottuk. Ird le őket helyesen!

keresztszemély

pl.: keresztnév

öntözőház

növénykanna

nőpásztor

lelkinév

4. Egészítsd ki az alábbi szólásokat, közmondásokat!

Több szem _____

Sok kéz _____

Belejön, mint _____

Kerülgeti, mint _____

Addig nyújtózkodj, _____

SZÓKINCSFEJLESZTÉS

15. feladatlap

1. Mit jelent? Kösd össze a kiemelt szót a megfelelő magyarázattal!

mankó

Hónunk alá illeszthető, botszerű támasz.

Fizetési eszköz.

Tréfás, vagy gonosz mesebeli lény.

tornác

Tornaórán használt eszköz.

Törökországban élő népcsoport.

Falusi ház nyitott, folyószerű része.

2. Gyűjts rokon értelmű kifejezéseket az alábbi szavakhoz!

kérdez: _____, _____, _____, _____

hangoskodó: _____, _____, _____, _____

3. Alkoss összetett szavakat az alábbi szavak felhasználásával! Minden szót csak egyszer használj fel!

fény, kanál, domb, sugár, tag, fa, család, lövés, vidék, bak,

4. Egészítsd ki az alábbi közmondásokat!

_____ maga esik bele.

_____ mint erővel!

_____ olyan a törölköző.

_____ úgy arat.

SZÓKINCSFEJLESZTÉS

16. feladatlap

1. Mit jelent? Kösd össze a szót a megfelelő magyarázattal!

strázsa

mérőeszköz

katona

őr

prémes állatbőr

irka

vékony iskolai füzet

ceruzával végzett cselekvés

2. Gyűjts rokon értelmű kifejezéseket az alábbi szavakhoz!

ostoba: _____, _____, _____, _____

okos: _____, _____, _____, _____

3. Az alábbi összetett szavak elő-, és utótagjai összekeveredtek. Írd le őket helyesen!

pásztorhely

pl.: pásztorbot

parkolórend

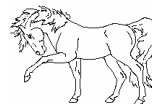
órabot

napmese

népsugár

4. Találd ki melyik szólásra, közmondásra gondoltunk! Segítenek a képek!

a, Mindenki követ el hibát.

b, Mohón nyeli, habzsolja az ételt.

c, Egyáltalán nem ért hozzá.

SZÓKINCSFEJLESZTÉS

17. feladatlap

1. Hét szó H-val

Mely szavakra gondoltunk? Segítenek a rubrikák. (A kétjegyű mássalhangzót két rubrika jelöli.)

Kacsa teszi.

H				
---	--	--	--	--

Fekete madár.

H				
---	--	--	--	--

Korán reggel.

H								
---	--	--	--	--	--	--	--	--

Pazarol.

H					
---	--	--	--	--	--

Nősül.

H								
---	--	--	--	--	--	--	--	--

Viccelődik.

H								
---	--	--	--	--	--	--	--	--

Visszaél a jósággal.

H							
---	--	--	--	--	--	--	--

2. a. Egészítsd ki az alábbi hiányos párbeszédet!

- 😊: - _____
- 😞: - Ne kíváncsiskodj! Majd megtudod, ha elérkezik a születésnapod.
- 😊: - _____
- 😞: - Meghívtad?
- 😊: - _____

b. Kik beszélgetnek egymással? Nevezd meg őket!

3. a. Olvasd el az Ablak-Zsiráf gyermeklexikonban a következő szócikket!

GOMBA

b. Csukd be a könyvet, majd egészítsd ki az alábbi szöveget!

A gomba erdőben, nedves, árnyékos helyen terem. Az _____
józú ételeket lehet készíteni. De vigyázni kell, mert vannak _____
gombák is. Aki ilyenből eszik, súlyosan _____. Ilyen gomba
például a: _____

SZÓKINCSFEJLESZTÉS

18. feladatlap

1. Törd a fejed, T-vel!

Melyen szavakra gondoltunk? Segítenek a rubrikák. (A kétjegyű mássalhangzót két rubrika jelöli.)

beszélget

T									
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

évszak

T					
---	--	--	--	--	--

mesében van

T					
---	--	--	--	--	--

óra az iskolában

T										
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

mosakodik

T												
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2. a. Egészítsd ki az alábbi hiányos párbeszédet!

☺: - Valaki csöngetett. Nézd meg ki az!

☹: - _____

☺: - Mutasd! Milyen táviratot? Kitől?

☹: - _____

☺: - Bárcsak holnap este lenne!

b. Kik beszélgetnek egymással? Nevezd meg őket!

3. a. Olvasd el az Ablak-Zsiráf gyermeklexikonban az alábbi címszót!

OXIGÉN

b. Csukd be a könyvet, majd egészítsd ki az alábbi szöveget!

Oxigén nélkül az ember _____ .

A levegővel _____ be. A Holdon nincs _____ .

Akik a Holdra mennek _____ is visznek magukkal.

SZÓKINCSFEJLESZTÉS

19. feladatlap

1. Fogalmazd meg, F-fel!

Melyik szóra gondoltunk? Segítenek a rubrikák. (A kétjegyű mássalhangzót két rubrika jelöli.)

Levest főzünk benne.

F				
---	--	--	--	--

Balta.

F					
---	--	--	--	--	--

Jó az íze.

F				
---	--	--	--	--

A Föld kicsinyített mása.

F							
---	--	--	--	--	--	--	--

Fiútestvér.

F				
---	--	--	--	--

2. a. Egészítsd ki az alábbi hiányos párbeszédet!

😊: - _____

😞.: - Igen.

😊.: - _____

😞.: - Nincs.

😊: - _____

😞: - Van.

😊: - _____

😞: - 25 Ft.

b. Kik beszélgetnek egymással? Nevezd meg őket!

3. a. Olvasd el az Ablak-Zsiráf gyermeklexikonban a GYÍK címszót!

b. Csukd be a könyvet, majd egészítsd ki az alábbi szöveget!

A gyíkok szívesen sülkereznek. Ha _____ függén mozognak.

Estefelé, ha csökken a meleg mozgásuk _____ válik.

SZÓKINCSFEJLESZTÉS

20. feladatlap

1. Gondolkozz G-vel!

Melyik szóra gondoltunk? Segítenek a rubrikák. (A kétjegyű mássalhangzót két rubrika jelöli.)

Nagyon sovány ló.

G				
---	--	--	--	--

Munkát végző szerkezet.

G		
---	--	--

Összekuporodva üldögél.

G								
---	--	--	--	--	--	--	--	--

Sashoz és oroszlánhoz hasonló, szárnyas, mesebeli állat.

G										
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fésűszerűen fogazott, nyeles kerti szerszám.

G							
---	--	--	--	--	--	--	--

2. Egészítsd ki az alábbi vasútállomáson elhangzott párbeszédet!

- ☹: - _____
- ☺: - Szálljunk be ebbe a kocsiba!
- ☹: - _____
- ☺: - Én inkább az ablak mellé ülnék!
- ☹: - _____
- ☺: - De jó! Már úgyis rég találkoztam velük.

3. a. Olvasd el az Ablak-Zsiráf gyermeklexikonban az AUTÓ címszót!

b. Csukd be a könyvet, majd egészítsd ki az alábbi szöveget!

Az autó másik neve _____. Négy _____ borított keréken fut. A legtöbb autót _____ működő motor _____ kormánykerékkel lehet. Ha ezt balra fordítjuk, akkor a két első kerék is _____ fordul.

Te milyen kocsit szeretnél? Rajzold le álmaid autóját!

--

SZÓKINCSFEJLESZTÉS

21. feladatlap

1. Szógyűjtés

Gyűjts minél több összetett szót, amelyben a megadott szó elő-, vagy utótagként szerepel! 3 percig dolgozhatsz!

föld: _____

2. Szövegkiegészítés

Egészítsd ki a szöveget a bekeretezett szavak segítségével!

tudást, nehéz, könnyebben, figyelem,
olvasásod, emlékezet

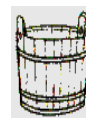
A tanulás megterhelő, _____ feladat, mely hosszú időt vesz
Milyen?
igénybe. Te miért ne tanulhatnál _____ gyorsabban,
Hogyan?
eredményesebben? Ha _____ javul, jobban, alaposabban
Mid?
megérted a leírtakat, a tanulás is egyszerűbb lesz. A _____ és az
Mi?
_____ fejlesztésével könnyebben megjegyezheted a szükséges
Mi?
tudnivalókat. De ez mind nem elég. Tanulni csak az tud, aki önmaga elhatá-
rozza, hogy _____ akar szerezni.
Mit?

3. A tudásról sok szólás, közmondás született. Néhányat érdemes megjegyezni. Magyarázd meg ezeket!

Nem mind tudós, ki pápaszemet hord.

A tudományt nem vékával mérik.

A tudomány a szegénynek is palotát rak.

SZÓKINCSFEJLESZTÉS

22. feladatlap

1. Fogalomválasztás

Válaszd ki a szövegbe illő kifejezés betűjelét és írd a vonalra!

A.) síkság B.) domb C.) hegység D.) domborzatnak
E.) tó F.) folyammá G.) völgynek

1. Két vagy több kiemelkedő felszíni forma között húzódó hosszanti, keskeny mélyedést _____ nevezzük.
2. A _____ a földfelszín vízszintes vagy közel vízszintes területe, melyen 30 m-nél magasabb kiemelkedés nincs.
3. Földünk felszíne egyenetlen és változatos. A felszín formáit együttesen _____ nevezzük. Síkságok, dombságok, hegységek váltakozása.
4. A _____ tengerrel összeköttetésben nem lévő, állandó medrű állóvíz.
5. A _____ lejtős oldalú, 500 m-nél nem magasabb földfelszíni kiemelkedés.
6. A "fiatal folyók" a hegyi patakok. Sodrásuk gyors, mivel meredek lejtőkön folynak le. Több kis hegyi folyó széles völgyekben, síkságokon található, lassabb folyású, hatalmas _____ válik, amely a tenger felé igyekszik.
7. A _____ nagy kiterjedésű, völgyekkel, medencékkel tagolt földfelszíni egység, melyet 500 m-nél magasabb felszíni kiemelkedések alkotnak. Kialakulása több millió évig tart.

2. Szóalkotás (Szóban szó)

A két önálló szó közé írd egy harmadikat, úgy hogy az első szó utótagjaként, illetve a második szó előtagjaként összeolvasva összetett szót kapj!

Pl: csend őr szem

virág _____	fonó	burgonya _____	levél
eső _____	kő	jég _____	víz
lég _____	villám	jelmez _____	terem

SZÓKINCSFEJLESZTÉS

23. feladatlap

1. Fogalomválasztás

Válaszd ki a szövegbe illő kifejezés betűjelét és írd a vonalra!

1. A _____ csúszómászó állat. A hasán csúszik. Lába nincsen. Hosszú, kétágú nyelve van. Sziszegő hangot ad.
2. Az ember a _____ nevű bolygón él, melyen szárazföldek és tengerek váltakoznak. Alakja enyhén lapított gömb. Naprendszerünk harmadik bolygója.
3. A _____ növény, hasonlít a fához, de nincsen törzse. Rendszerint alacsonyabb mint a fa. Bokornak is nevezik.
4. A _____ színes papírból készült, gyakran gömb alakú lámpa. Gyertya, vagy villanykörte ég benne. Nyári ünnepeken, kerti mulatságokon ezzel világítanak.
5. _____ európai ország. Köztársaság. Több mint tízmillió ember lakja. Fővárosa Budapest.
6. A _____ tengerekben élő, ragadozó hal. Tengeri állatokkal táplálkozik, az embert is megtámadja. Nagysága akár 12 méter is lehet. Bőréből táskát, cipőt, zsírából szappant, gyertyát készítenek.
7. A _____ növény. Nálunk június végén kezdik aratni. Szemtermését megőrlik. Ebből készül egyik fontos táplálékunk a kenyér.

- A.)** Magyarország **B.)** cápa **C.)** cserje **D.)** búza
E.) Föld **F.)** kígyó **G.)** lampion

2. Szólánc

Mindig az utolsó szótaggal alkoss új főnevet! Folytasd amíg tudod!

Postás - táska - karalábé - _____

Ugyanezt játszhatod rajzokkal is! Folytasd!

SZÓKINCSFEJLESZTÉS

24. feladatlap

1. Szógyűjtés

Gyűjts minél több összetett szót, amelyekben a megadott szó elő-, vagy utótagként szerepel! 3 percig dolgozhatsz!

zseb:

2. Betűpótlás

Pótold a hiányzó betűket!

Az őse__ber a ván__orlá__ok sor__n való__ínűleg észreve__e azt, hogy az
él__le__szerzé__re le____obb he__ek a folyó__ __ál és tav__kn__l
t__lá__hatók, mert itt va__á__ni és h__l__szn__ e__aránt le__et. Így
e__e__en a he__eken építhette f__l az __ls__ állan__ó szállá__át. Eze__ből
szü__ettek az __ls__ __alvak.

(1000 kérdés 100 válasz c. könyv)

3. Húzd át azokat a szavakat, amelyek nem illenek a képekhez!

vadállat

kacsa

madár

vadliba

leng

lobog

lóg

lengedez

szemüveg

okuláré

gukker

pápaszem

SZÓKINCSFEJLESZTÉS

25. feladatlap

1. Fogalomválasztás

Válaszd ki a szövegbe illő kifejezés betűjelét és írd a vonalra!

A. szélnek B. hó C. dér D. köd E. orkán

F. csapadék G. felhővé

1. Meleg hatására parányi vízcseppek emelkednek a levegőbe. Felemelkedés közben a levegő lehűl, az apró vízcseppek jégkristályokká, _____ állnak össze.
2. A meleg levegő könnyebb mint a hideg levegő, ezért felemelkedik, helyére hideg levegő tódul. Ezt a légmozgást hívjuk _____ .
3. A talaj közelében kialakuló felhő, legtöbbször hajnalban keletkezik vízpárából. Ha a Nap kisüt ezek a vízcseppecskék elpárolognak, "felszáll" a _____ .
4. Az _____ heves, pusztító erejű szélvihar.
5. A _____ az időjárást meghatározó elemek egyike, mely a levegőben lévő páratartalom kicsapódásaként jön létre, és jut le a földre; eső, ködszitalás, hó, jégeső stb. formájában!
6. Télen, a hideg hatására a vízcseppek jégkristályokká fagnak és így jön létre a szilárd halmazállapotú csapadékfajta a _____, mely jó hőszigetelő, ezért a földet beborítva megkíméli a növényeket a hidegtől.
7. A _____ 0°C alá lehűlt talajra, tárgyakra apró jégkristályokban lecsapódó párából keletkezett csapadék.

2. Szóalkotás (Szóban szó)

A két önálló szó közé írd egy harmadikat, úgy, hogy az első szó utótagjaként összeolvasva összetett szót kapj!

Pl: láz mérő eszköz

kabát _____ tolvaj

terep _____ lap

kapu _____ kagyló

gomb _____ pálya

hó _____ talp

császár _____ fa

SZÓKINCSFEJLESZTÉS

26. feladatlap

1 Szóképzés

Egy szó nem csak összetett szavak elő-, vagy utótagjaként szerepelhet, hanem új jelentésű szavakat is képezhetünk belőle, jelentése is módosulhat:

Pl. ügy - ügyes

- ügyel

- ügyész

Képezz te is ilyen szavakat a megadott szótöből a fentiekhez hasonlóan!

zab - _____ - _____
- _____ - _____
- _____ - _____
- _____ - _____

2. Betűpótlás

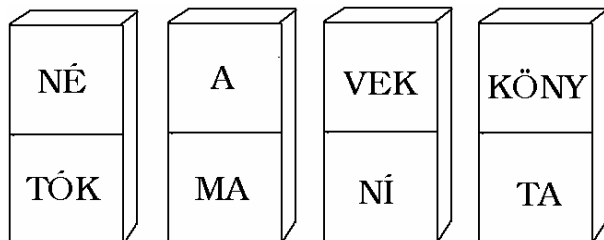
Pótold a hiányzó betűket!

Az e__es koro__an az e__berek a min__e__api éle__he__
szü__sé__es tár__aka__ saját kezű__e__ készí__e__ék el.

Az elké__ü__ d_r_b_k_t gya__ra__ í__ítették, hogy szí__e__ek
és szé__ek le__e__ek. Az em__erek kü__ö__féle __ester__ége__ben voltak
járta__ak. E__ek a ké__műve__e__ mi__ a sa__á__
szak__erületükön do__oztak.

(USBORNE ENCIKLOPÉDIA GYEREKEKNEK)

3. Ha a dominókat megfelelő sorrendbe állítod egy közmondást kapsz!

Írd le a megfejtést!

SZÓKINCSFEJLESZTÉS

27. feladatlap

1. Fogalomválasztás

Válaszd ki a szövegbe illő kifejezés betűjelét és írd a vonalra!

1. A _____ a gerincesek csontvázának feji vége, amely az agy csontos tokját is alkotja. Hátoldali része az agy~, a hasoldali része fejlett emlősökön az arc~. Az újszülött agy ~ csontjait összekapcsoló varratok még nem forrtak össze.
2. _____ a neve Magyarország É-i részén fekvő, 2444m² nagyságú közigazgatási területnek. Székhelye: Salgótarján. Lakossága 240 ezer.
3. A _____, a víz felszíne alá merülni képes és huzamos víz alatti haladásra alkalmas hadihajó.
4. A _____ könnyű lovas katona. Először Magyarországon alkalmazták szervezeten a török elleni háborúban. Később általánosan szervezett fegyvernem lett az európai hadseregekben.
5. A _____, a csillagok körül keringő, aránylag kis tömegű, saját fény nélküli égitest. A napnak 9 ~ ismerjük: Merkúr, Vénusz, Föld, Mars, Jupiter, Szaturnusz, Uránusz, Neptunusz, Plútó.
6. A _____ római hadigép, gurítható, tetős alkotmány, amelyben egy vaskos kosfejben végződő, csigákkal emelhető magasságú gerenda lógott kötélen. Ennek lendítésével falat tudtak dönteni.
A. Nógrád megye B. faltörő kos C. bolygó D. huszár
E. tengeralattjáró F. koponya

2. Szógyűjtés

Gyűjts minél több összetett szót, amelyekben a megadott szó elő-, vagy utótagként szerepel! 3 percig dolgozhatsz!

állat:

SZÓKINCSFEJLESZTÉS

28. feladatlap

1. Mit jelent?

A halmazban felsorolt szavakat írd a megfelelő helyre!

szükszavú - _____
dölyfös - _____
balga - _____
cingár - _____
balog - _____
nyalka - _____
tar - _____

2. Alkoss mondatokat az aláhúzott szavak ellentétével

pl.: A hó fehér.

A korom fekete.

1. Gabi jól számol.

2. Ez szébb, mint az enyém.

3. Éva képes megoldani a feladatot.

4. Most gyorsabban halad a vonat.

3. a. Olvasd el az Ablak-Zsiráf gyermeklexikonban a KAGYLÓ címszót!

b. Csukd be a könyvet, majd dönts el az alábbi állításokról, hogy igaz vagy hamis!

A csiga és a kagyló puhatestű állat. _____

A gyöngy a kagylóhéjból készül. _____

A kagyló csak állóvízben él. _____

Minden kagylóban van gyöngyszem. _____

A kagylóhéj védi a kagyló puha testét. _____

SZÓKINCSFEJLESZTÉS

29. feladatlap

1. Húzd át azokat a szavakat, amelyek nem illenek az egyes oszlopokba!

hibátlan	varkocs	beleér	félvállról
megfelelő	konty	belelóg	féltérdről
kifogástalan	copf	belenyúlik	foghegyről
tökéletes	hajfonat	beleesik	fitymálva

2. Találd ki melyik szólásra, közmondásra gondoltunk! Segítenek a képek.

a. Hangosan, horkolva alszik.

b. Gyorsan nő, gyarapszik.

c. A sorozatosan elkövetett csínyekre előbb-utóbb ráfizetünk.

3. a. Tanulmányozd az Ablak-Zsiráf gyermeklexikonban a JUH, JUHÁSZ címszót!

b. Csukd be a könyved, majd egészítsd ki az alábbi szöveget!

A juh másik neve: _____. A _____ a legelőn legel, a _____ őrzi őket. A juh kicsinyét _____, hímjét _____ nevezzük. Gyapjából, ami a juh _____, szövet készül. Nagyon ízletes a juhtejből készült _____ és túró.

c. A juhról sok szólás, közmondás született. Felsoroltunk néhányat. Magyarázd meg ezeket!

Bámul, mint a birka. _____

Forog, mint a kerge birka. _____

Megeszi a juh a farkast. _____

SZÓKINCSFEJLESZTÉS

30. feladatlap

1. Mit jelent?

A halmazban felsorolt szavakat írd a megfelelő helyre!

tipikus - _____

família - _____

generáció - _____

lajstrom - _____

sipsirica - _____

fertály - _____

2. Alkoss mondatokat az aláhúzott szavak ellentétével!

A harkály hasznos madár.

A nőstény emlősök szoptatják
kicsinyeiket.

Cingár gyermek állt előttem a sorban.

Ma hibátlanul dolgoztam.

3. a. Olvasd el az Ablak-Zsiráf gyermeklexikonban a PALÁNTA címszót!

b. Csukd be a könyvet, majd húzd alá az alábbi állítások közül az igazakat!

1. A palánta magról kel ki.
2. A palánta csak üvegházban képes élni.
3. A palántát csak akkor ültetik ki a kertbe, mikor már eljön a március.
4. Palántáról ültetik a paradicsomot, káposztát.

c. A hamis állításokat alakítsd át úgy, hogy igazak legyenek! Írd le!

SZÓKINCSFEJLESZTÉS

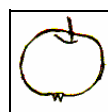
31. feladatlap

1. Keretezd be azokat a szavakat, amelyek nem illenek az egyes oszlopokba!

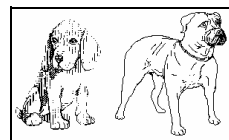
hiba	sebhely	pihen	bűnös
baklövés	forradás	fárad	kegyelem
kifogás	műtét	pilled	irgalom
tévedés	heg	tikkad	megbocsátás

2. Találd ki melyik szólásra gondoltam! Segítenek a képek.

a. Amilyenek a szülők, olyanok a gyerekek.

b. Egyformán rossz mind a kettő.

c. Mindig dolgozik, folyton tesz-vesz.

3. a. Olvasd el az Ablak-Zsiráf gyermeklexikonban az ŐSERDŐ címszót!

b. Csukd be a könyvet, majd egészítsd ki az alábbi szöveget!

Az őserdőt más néven _____ is hívjuk. Ezekben az ember
_____ a fát, nem szedi le a _____, új fát sem
_____. Az óriási fák és a magasra _____ sűrűjében
_____ madár, kígyó, bogár él. Sokszor tigris vagy más
_____ leselkedik a bokrok mögül. A fákon _____
ugrálnak. Ilyen _____, messzi országokban találunk, ahol soha sincs
_____.

SZÓKINCSFEJLESZTÉS

32. feladatlap

1. Mit jelent

A halmazban felsorolt szavakat írd a megfelelő helyre!

vadkörte - _____

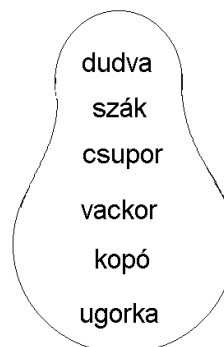
vadászkutya - _____

merítőháló - _____

gyomnövény - _____

uborka - _____

ivóedény - _____

2. Betűpótlás

Pótold a hiányzó betűket!

Bag__ly a Mo__yor__sban la__ott, ö__eg h__z__ban, ez a há__
mind__nki__nél nagyo__ __ vol__ és __zebb is, le__al__bbis M__ckón__k
ú__y tet__zett, mer__ v__lt __aj__a k__pog__a__ó __s me__c__engő i__. A
__opog__at__ al__tt a kö__etk__ző fel__rás v__lt ol__ash__tó:

K__R__M K__P__GT__TN__, H__ __ZT __K__RJ__K, H__GY
K__NY__SS__K!

A cs__ng__ al__tt m__s__k f__lir__t é__eske__ett.

H__ N__M __K__RJ__K, H__GY K__NY__SS__K K__R__T__K
CS__NG__TN__!

(Milne: Micimackó)

SZÓKINCSFEJLESZTÉS

33. feladatlap

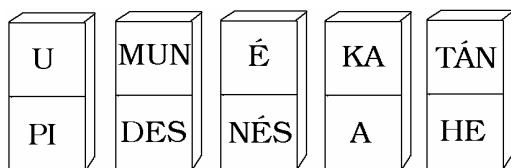
1. Párosítsd a közmondásokat a magyarázatokkal!

Így:

1. Ki korán kel, aranyat lel. E .
2. Többet ésszel, mint erővel! _____
3. Mindenhol jó, de legjobb otthon. _____
4. Ki mit főzött, egye meg. _____
5. Aki tanul, halad, aki lusta marad. _____
6. Ki a kicsit nem becsüli, a nagyot nem érdemli. _____
7. Ki mint veti ágyát, úgy alussza álmát. _____
8. Gyümölcséről ismerni meg a fát! _____
9. Amit Misi tanul, Mihály sem felejt el. _____

- A. Az otthont nem pótolhatja semmi.
- B. Kis értékkel sem szabad pazarlóan bánni.
- C. Olyan a sorsunk, amilyené magunk alakítjuk.
- D. Amit fiatal korában tanul az ember, arra idősebb korában is emlékszik.
- E. A reggeli idő a legalkalmasabb munkára.
- F. Tettei alapján lehet az embert megismerni.
- G. Többre megy az ember megfontolással, mint erőszakkal.
- H. Az boldogul az életben, aki egyre több ismeretet szerez.
- I. Megcsinálta a bajt, viselje következményeit!

2. Ha a dominókat megfelelő sorrendbe állítod, egy jól ismert közmondást kapsz.

Írd le a megfejtést!

Találj ki te is hasonló rejtvényt! Közismert szólást, közmondást használj!

SZÓKINCSFEJLESZTÉS

34. feladatlap

1. Egészítsd ki rímelő szavakkal az alábbi népdalt!

Akkor szép az erdő, mikor _____

Mikor a vadgalamb benne költ.

A vadgalamb olyan, mint a _____

Fáj a szíve a legény után.

2. Párosítsd a szólásokat a magyarázatokkal!

1. Mezőn halászik.	A. Elgondolkodásra késztet valami.
2. Az egérlyukba is bebújna.	B. Kiderül a valódi szándék.
3. Lándzsát tör mellette.	C. Ostobán, bambán néz.
4. Szöget üt a fejébe.	D. Hiábavalóságot művel.
5. Benőtt a feje lágya.	E. Csínyt követett el.
6. Kibújik a szög a zsákból.	F. Nagyon fél.
7. Rájár a rúd.	G. Felismeri a turpisságot.
8. Vaj van a fején.	H. Védelmére kel.
9. Átlát a szitán.	I. Van magához való esze.
10. Bámul, mint borjú az új kapura.	J. Egymás után sok baj éri.

Így:

1 - D

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Rajzold le, amelyik a legjobban tetszik!

SZÓKINCSFEJLESZTÉS

35. feladatlap

1. Az alábbiakban Móricz Zsigmond egyik elbeszéléséből olvashatsz egy részletet. Néhány szót azonban kihagytunk. Ha figyelmesen tanulmányozod a szöveget, könnyedén rájöhetsz, melyek azok a szavak amelyek kimaradtak.

Hímes tojások

Három kislány vígan tipeg előre a töltés tetején. _____ fejre való kendőjük virít, mint a pipacs., fehér babos kék szoknyácskáik libegnek-lobognak a friss _____, mint a harangvirág a szárán.

Egy ember megszólítja _____:

- Hová, hová lányok?

- _____ Galambosról, megyünk Parittyásra.

- Ugyan mi jóért?

- _____ .

- Miféle tojásért?

A kislányok összenéznek, és _____ magukat. Úgy kacagnak, mint három kis gerilcemaár.

- Nálunk úgy szokás, hogy néhány nappal _____ előtt összeverődünk mi, _____, és elmegyünk csapatostul a fiús házakhoz fehér tojást szedni.

A fehér tojásból _____ tojást csinál nagyanyám, ha majd jönnek a fiúk _____, abból adunk nekik.

2. Tervezz hímes tojásokat!

